

25. 8. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novinky v poskytování dotací z územních rozpočtů

Dne 5. 2. 2015 byla vyhlášena novela zákona č. [250/2000](#) Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (dále jen „novela zákona“), která nabyla účinnosti dne 20. 2. 2015 (s výjimkou § 10d, který nabyl účinnosti až 1. 7. 2015), a která vnesla do většiny obcí trochu nejasností při poskytování dotací a návratných finančních výpomocí.

Novela zákona měla usnadnit poskytování dotací především tím, že nově definovala pojmy, které souvisí s poskytováním dotací a návratných finančních výpomocí poskytovaných z územních rozpočtů, stanovila přesná pravidla pro jejich poskytování, jako jsou povinné náležitosti žádostí, dotačních programů a veřejnoprávních smluv a dále měla novela zákona zajistit větší průhlednost při nakládání s veřejnými prostředky na úrovni územních samospráv.

Zákon č. [250/2000](#) Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) nyní definuje dotace jako „peněžní prostředky poskytnuté z rozpočtu územního samosprávného celku, městské části hlavního města Prahy, svazku obcí nebo Regionální rady regionu soudržnosti právnické nebo fyzické osobě na stanovený účel“.[1]

Při uvedeném vymezení dotací je ovšem nutné rozlišovat dotaci jako takovou a peněžní dar poskytovaný z rozpočtu obce, tedy poskytování peněžních prostředků v režimu veřejného nebo soukromého práva. Pro určení, zda budou peněžní prostředky poskytnuty jako dar nebo dotace se vychází zejména z toho, zda má obec zájem i po poskytnutí peněz sledovat jejich použití. Např. pokud obec má zájem poskytnout peněžní prostředky jako odměnu v nějaké soutěži (např. výtvarné, vzdělávací atd.), bude se jednat o dar konkrétní fyzické osobě v rámci samostatné působnosti obce a dar se bude poskytovat v režimu soukromého práva dle zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku. Není zde ani žádná žádost ani program či zvláštní právní předpis, na základě kterého by byly peněžní prostředky poskytnuty. Pokud ovšem obec poskytne finanční prostředky na pořádání akce, jejíž součástí může být i soutěž, bude postupováno dle veřejného práva a smlouva bude veřejnoprávní s tím, že poskytnuté prostředky musí být vyúčtovány, bude se tedy sledovat účel využití.

Dotace může být poskytnuta na základě vyhlášeného dotačního programu dle § 10c zákona. V tomto ustanovení je nově upraveno, jaké náležitosti má vyhlášený program obsahovat, aby se sjednotily povinné náležitosti, přičemž formální podoba je na každém poskytovateli dotace. Upraveno je také zveřejňování programu, který musí být zveřejněn na úřední desce, která umožňuje dálkový přístup, a to nejpozději 30 dnů před začátkem lhůty k podávání žádostí o poskytnutí dotace.[2] Platnost programu není stanovena, může být od pár týdnů po pár let. Nevyřešenou otázkou ovšem zůstává, který orgán obce bude o vyhlášení programů rozhodovat, to už si zřejmě bude každá obec muset stanovit sama. Dle mého názoru pokud je předpoklad, že z daného programu budou poskytovány dotace vyšší než 50 000 Kč, mělo by program se všemi náležitostmi, nejlépe včetně vzorové smlouvy, schvalovat zastupitelstvo obce, aby nenastala situace, že zastupitelstvo obce při schvalování smluv o poskytnutí dotace neschválí žádnou smlouvu daného programu, protože je dle něj špatně stanovený účel nebo kritéria programu. Pokud žadatel nemůže svou žádost podřadit pod některý z aktuálně vyhlášených dotačních programů, protože nesplňuje nějaké podmínky programem stanovené (věcné, časové či finanční, zejména pod programem stanovený účel), může být dotace poskytnuta na základě

individuální žádosti splňující podmínky uvedené v § 10a zákona. Poslední možností jak požádat o poskytnutí dotace je na základě zvláštního zákona (např. školský zákon).

Po přijetí žádostí, které obsahují všechny náležitosti, je nutné určit správně příslušnost obecních orgánů, které budou rozhodovat o poskytnutí konkrétních dotací. Dle § 85 písm. c zákona č. [128/2000](#) Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“), je rozhodování o poskytnutí dotací nad 50 000 Kč v jednotlivém případě vyhrazenou pravomocí zastupitelstva obce, do 50 000 Kč rozhoduje dle § 102 odst. 3 zákona o obcích rada obce. Důležité je si uvědomit, že příslušný orgán města rozhoduje nejen o poskytnutí dotace, nýbrž i o neposkytnutí. Je tedy rozhodující, jakou částku žadatel uvedl ve své žádosti o poskytnutí dotace. Jedním z problémů je i stanovení jednotlivého případu. Jednotlivým případem se rozumí jedna konkrétní dotovaná akce, tedy poskytování finančních prostředků na jeden konkrétní účel. Pokud ovšem jeden žadatel žádá o dotace na více akcí s tím, že na žádnou nepožaduje více než 50 000 Kč, je možné, aby o žádosti rozhodla rada města.[3] Pokud tedy byla v 1. pololetí daného roku poskytnuta dotace organizaci na činnost ve výši 30 000 Kč a stejná organizace si v 2. pololetí zažádá o dotaci na nějakou akci, kterou pořádá pro děti (výlet, plavání atd.) ve výši 30 000 Kč, bude i o této druhé dotaci v daném roce rozhodovat rada. Pokud by si požádala organizace o příspěvek na činnost ve výši 10 000 Kč, sečetla by se požadovaná částka s původní žádostí (30 000 Kč + teď 10 000 Kč) a stále by o poskytnutí rozhodovala rada a nikoliv zastupitelstvo, v případě že by organizace žádala v 2. pololetí částku např. 30 000 Kč (30 000 Kč + 30 000 Kč) rozhodovalo by o poskytnutí již zastupitelstvo obce.

Pokud příslušný orgán města rozhodne, že nevyhoví žádosti o poskytnutí dotace, sdělí žadateli bez zbytečného odkladu, že jeho žádosti nebylo vyhověno.[4] Nevyhověním žádosti se rozumí neposkytnutí žádných peněžních prostředků. Pokud je vyhověno, byť jen částečně, není nutné takové rozhodnutí odůvodňovat. Otázkou zůstává, jestli tohoto nebude zneužíváno a nebudou se poskytovat jen symbolické dotace, bude tedy částečně vyhověno a nebude možné napadnout odůvodnění, protože rozhodnutí o poskytnutí dotace žádné odůvodnění obsahovat nebude. Formu sdělení o neposkytnutí zákon neupravuje. Vzhledem k tomu, že v případě vyhovění je dotace poskytnuta formou veřejnoprávní smlouvy podle části páté zákona č. [500/2004](#) Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), vztahuje se na nevyhovění žádosti také správní řád, konkrétně část čtvrtá správního řádu. V nevyhovění žádosti musí být uvedeno i stručné odůvodnění. Důvody nevyhovění žádosti mohou být uvedeny v usneseních příslušných orgánu, které je svým rozhodnutím potvrdí, nebo mohou být uvedeny i v jiných dokumentech (např. zpráva hodnotící komise). Jedním z důvodů může být i to, že příslušný orgán města neschválil nadpoloviční většinou poskytnutí dotace, ať už tím, že schválil neposkytnout dotaci nebo pouze neschválil navržené usnesení o poskytnutí dotace.[5] Proti rozhodnutí příslušného orgánu města není přípustný žádný opravný prostředek dle správního řádu. Jedinou možností žadatele jak se bránit proti rozhodnutí o neposkytnutí dotace, je přímo správní žaloba, neboť sdělení je rozhodnutím, které lze zařadit pod § 65 zákona č. [150/2002](#) Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů. Soudy jsou u těchto případů oprávněny posuzovat, zda jsou splněna stanovená kritéria pro rozdělení dotací či zda nedochází k diskriminaci určitých uchazečů. Soud neposuzuje hospodaření obce s peněžními prostředky. Zákon také v § 10b říká, že spory z právních poměrů při poskytnutí dotací jsou rozhodovány dle správního řádu krajským úřadem, pokud je smluvní stranou obec. Jedná se o případy, kdy je již uzavřená veřejnoprávní smlouva a vznikají spory již z uzavřené smlouvy (např. při porušení účelu využití dotace, lhůt atd.)

Pro porušení povinností stanovených smlouvou nebo programem lze ve smlouvě nyní stanovit i podmínky, za kterých bude bráno porušení jako méně závažné, a to buď pevnou částkou, procentem nebo procentním rozmezím. Jedná se o případy, kdy nebude porušen účel smlouvy, zejména u malých porušení, kdy jen např. nebyly včas dodány dokumenty, nebo příjemce dotace neuvedl nové informace k projektu, které se nevztahovaly k účelu dotace. Za taková porušení bude uložen nižší

odvod a příjemce nebude povinen vrátit veškeré finanční prostředky, které obdržel.

Novela zákona zavedla v § 10a odst. 8 i možnost stanovit výdaje paušální částkou, což ulehčuje žadatelům o dotaci, kteří mohou mezi určitými položkami přesouvat své náklady, bez toho aniž by museli kvůli všem změnám žádat poskytovatele dotace o možnost změny a aniž by případně porušili smlouvu a museli všechny poskytnuté finanční prostředky vrátit.

Ustanovení § 10d nově ukládá povinnost poskytovateli dotace uveřejňovat veřejnoprávní smlouvy o poskytnutí dotace včetně dodatků u smluv nad 50 000 Kč (a to i tehdy pokud smlouva byla na menší částku a dodatkem byla částka navýšena nad tuto hranici), a to do 30 dnů od uzavření smlouvy nebo dodatku na své úřední desce způsobem umožňujícím dálkový přístup, a to pouze na takovou úřední desku. Není tedy povinnost veřejnoprávní smlouvy vyvěšovat i na stacionární úřední desku, a to vzhledem k době tří let, po kterou má být daná veřejnoprávní smlouva na desce zveřejněna. U větších měst, která poskytují každoročně několik stovek dotací, by nemuselo být na stacionární úřední desce potřebné místo.

Závěrem lze tedy říct, že novela zákona přinesla pár pozitivních změn, ať už vymezení pojmů a sjednocení náležitostí, ale také trochu více povinností pro poskytovatele dotací např. povinné uveřejňování uzavřených veřejnoprávních smluv či větší povinnost u odůvodňování. Nicméně lze říci, že novela zákona svůj cíl, aby bylo poskytování dotací transparentnější, naplní.

Mgr. Lenka Feberová

e-mail: feberovlenka@gmail.com

[1] § 10a zákona č. [250/2000](#) Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

[2] § 10c zákona č. [250/2000](#) Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

[3] Zprávy Ministerstva financí České republiky pro finanční orgány obcí a krajů. Stanovisko Ministerstva financí k některým dotazům územních samosprávných celků k novele zákona č. [250/2000](#) Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zpracované ve spolupráci s Ministerstvem vnitra (online). 6 str.

[4] § 10a zákona č. [250/2000](#) Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

[5] Zprávy Ministerstva financí České republiky pro finanční orgány obcí a krajů. Stanovisko Ministerstva financí k některým dotazům územních samosprávných celků k novele zákona č. [250/2000](#) Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zpracované ve spolupráci s Ministerstvem vnitra (online). 9 str.

Další články:

- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Aktuální judikatura k holdingovým strukturám](#)
- [Exkluzivita má svou cenu. NSS se vyjádřil k nájemnému mezi spojenými osobami](#)